

تحلیل و ارزیابی شاخص های فیزیکی - کالبدی بافت های فرسوده شهری در شهرهای کوچک اندام (مطالعه موردی: بافت فرسوده شهر دوگنبدان)

دکتر جمال محمدی، محمد نوری ده بزرگ^{1*}، علی اکبر رزم پوری، حجت بهمنی

- 1- استادیار برنامه ریزی شهری دانشگاه اصفهان
- 2- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه اصفهان
mohamadnouri948@yahoo.com
- 3- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه اصفهان
- 4- دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری، دانشگاه اصفهان

چکیده

بسیاری از بافت های سنتی که زمانی مایه افتخار و مباحات شهرها بوده اند در حال حاضر در معرض فرسایش و تخریب قرار گرفته اند. بخش مهمی از جمعیت آن مناطق جابجا شده اند و میراث فرهنگی، تاریخی و اجتماعی مختص محله های تاریخی از بین رفته و یا در حال تخریب هستند. تنها تعداد اندکی از بناها به سختی روی پا ایستاده اند و به یادگار مانده اند و یادآور میراث گذشتگان هستند و هویت دیرین بافت را نمایان می سازند. بافت فرسوده شهری به عرصه هایی از محدوده قانونی شهرها اطلاق می شود که به دلیل فرسودگی کالبدی، برخورداری نامناسب از دسترسی سواره، تأسیسات، خدمات و زیرساخت های شهری آسیب پذیر بوده و از ارزش مکانی، محیطی و اقتصادی نازلی برخوردارند. به طور کلی کاهش کارایی هر پدیده ای، فرسودگی آن را در پی دارد. در پژوهش حاضر که از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش تحقیق، کتابخانه ای - میدانی (توزیع 400 پرسشنامه بر اساس روش کوکران) و توصیفی - تحلیلی است، هدف، بررسی عوامل مؤثر بر وضعیت فضایی و کالبدی بافت فرسوده شهری و یافتن راهکارهایی به منظور بهبود، نوسازی و بهسازی شهری در بافت فرسوده شهر دوگنبدان است. اطلاعات جمع آوری شده نیز با استفاده از نرم افزارهای Excel و SPSS مورد پردازش، آزمون و تحلیل قرار گرفتند و برای ترسیم نقشه ها نیز از نرم افزار Arc GIS10 استفاده شده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان می دهد که در محدوده مطالعاتی کمبود امکاناتی از جمله پارکینگ، امکانات فرهنگی، تفریحی، ورزشی و ... به شدت احساس می شود و مشکلات فراوانی را سبب گردیده است و از نظر کیفیت بنا، اکثر ساختمان های این بافت از نوع تخریبی (57.5 درصد) و مصالح به کار رفته در آنها بیشتر از نوع سنگ و سیمان (54 درصد) و گچ (19.8 درصد) است. اکثر معابر موجود در بافت فرسوده شهر دوگنبدان فاقد دسترسی سواره می باشد (76.2 درصد) که عرض این معابر کمتر از 6 متر و دارای شیب زیاد و در تعدادی موارد به صورت پلکانی است و معمولا ساختاری نامنظم دارند و دسترسی های موجود در آنها بیشتر پیاده بوده و اکثرا بن بست یا با عرض کمتر از 6 متر هستند. مساحت منازل مسکونی در این بافت بین 100 تا 200 متر (60.5 درصد) می باشد. از نظر وضعیت تراکم و نوع واحد مسکونی، اکثر

*1 - نویسنده مسئول مکاتبات mohamadnouri948@yahoo.com